

MUSTASAAREN PYHIINVAELLUS

Ajopuun polku

Elämä on kuin pitkä purjehdusreissu merellä. Joskus purjehdit aurinkoisena päivänä myötätulessa ja purjehdus on hauskaa, kuin leikintekoa. Välillä joudut merivirtojen ja vastatuulen vietäväksi, ja päämäärään pääseminen vaatii kovaa taistelua. Suunnistukseen tarvitset majakoita ja kiinnekohtia, illaksi suojaisen ankkuripaikan pitävällä poiijulla. Pyhiinvaelluksella voit pysähtyä pohtimaan, mihin olet matkalla ja mihin elämäsi on ankkuroitu. Saat levähtää luonnossa ja voimaantua jatkamaan matkaa.

Pyhiinvaellus
Helsinki

MUSTASAARI
KIRKKO HELSINGISSÄ

PALAUTATHAN OPASVIHKOSEN TAKAISIN POSTILAATIKKOON POLUN JÄLKEEN

Info

Tervetuloa Mustasaaren pyhiinvaelluspolulle. 1,5 kilometrin mittainen reitti kiertää Mustasaaren ja viereisen Hevossaaren rantoja. Jos kierrät pelkän Mustasaaren, matkaa kertyy kilometri. Reitin varrella on 12 pysähdyspaikkaa, jotka on merkitty maastoon numerokyltein ja raamatunlausein. Pysähdyspaikat sisältävät hengellisiä tekstejä ja harjoitteita. Pysähdyspaikkojen 2-6 ja 6-11 välillä reitti on esteetön. Lapsille on saatavilla oma opasvihkonen.

Pysähdyspaikkoja laatiessamme meitä on inspiroinut meriluonto ja saaren pitkä hengellinen historia. Saari löydettiin seurakuntien kesä- ja leiripaikaksi vuonna 1930, kun nuorisopastori Heimer Virkkunen osui tänne talvisella hiihtoretkellään. Myös Töölön seurakunnan kappalainen Ilmo Launis rakastui Mustasaareen. Hän teki taidetta meren rannalta löytämistään hylkypuista ja muusta luonnonmateriaalista. Taiteen avulla hän nosti esiin ilosanomaa Kristuksesta. Launis oli aikansa seurakuntaelämässä pioneeri, arvostettu ja arvosteltu oman tiensä kulkija. Esimerkillään hän rohkaisee elämään itsensä näköistä elämää, sekä pitämään huolta luonnosta ja lähimmäisistämme. Reitin varrella on kristillistä ympäristötaidetta, johon voit myös itse osallistua.

Pyhiinvaellus kutsuu sinua avaamaan kaikki aistisi, ja kulkemaan luontoa ja Jumalan läsnäoloa hengittäen. Saat jättää arjen ajatukset ja to do -listat mantereelle. Ulkoinen hiljaisuus ja hitaus voivat olla portti sisäiseen rauhaan. Pidä siksi etäisyyttä muihin kulkijoihin ja kulje polku hiljaisuudessa, ihmetellen. Anna vaellukselle aikaa ja pysähdy sinua puhuttelevien maisemien, hetkien, kivien ja ristiin ääreen. Kuten Eino Leino kirjoittaa runossaan Rauhattoman rukous: *Minä kuljen ja katson kummastuin joka puuta ja joka kukkaa.*

Luojan lempeä läsnäolo kannatelkoon sinua

Kristuksen rakastava katse seuratkoon sinua

Pyhän Hengen ohjaus kuljettakoon sinua

Pyhän kolmen siunaus olkoon kanssasi tällä pyhiinvaelluksella. Amen.

1. Rauhan ranta

Edessäsi on arkipäivän alttariksi nimetty pieni katos ja mahdollisuuksien meri. Meri voi viedä sinut Hankoon tai Ateenaan, Turkuun tai Rio de Janeiroon. Se voi olla tyyni, lempeästi lainehtiva tai myrskyisä. Samoin elämässäsi voi olla menossa monenlaista. Mitä asioita sydämelläsi on tänään? Mitä tarvitset ja kaipaat? Kuuntele hetki kiireettä itseäsi. Keskittymällä tähän hetkeen voit hakea kaikenlaisiin tilanteisiin sisäistä rauhaa.

Sulje silmäsi ja keskity muutaman hengityksen ajaksi kuuloaistiisi. Mitä ja millaisia eri ääniä voit havaita?

Seuraavaksi käytä hajuaistiasi: Miltä ympäristö tuoksuu?

Avaa sitten silmät ja katsele ympäristön värejä, muotoja ja pieniä yksityiskohtia. Mitä tuntemuksia aistimukset herättävät?

Lopuksi poimi rannalta sydämelläsi olevaa asiaa kuvaava kivi. Se voi kuvata vaikka toivetta tai huolta, kiitosaihetta tai omaa tai läheisen sairautta. Voit myös valita kiven, jolla haet yhteyttä hiljaisesti Jumalaan, joka sanomattakin tietää, mitä tarvitsemme. Tunnemiltä kivi tuntuu kädessäsi ja jätä se rukousalttarilla Jumalalle.

Mahtavilla teoilla sinä, Jumalamme, vastaat meille, sinä siunaat ja autat meitä. Sinuun luottavat kaikki maan ääret ja kaukaisen meren rannat. Sinä pystytit vuoret voimallasi, sinun on valta ja väkevyys. Sinä tyynnytät merten pauhun, aaltojen kuohun ja kansojen kohinan.

(Ps. 65:6-8)

2. Laiturilla

Elämämme on täynnä erilaisia matkoja, pitkiä ja lyhyitä. Usein sanotaan, että itse elämä on matka syntymän ensiparkaisusta viimeiseen henkäisyyn saakka. Pohdi hetki omaa elämänmatkaasi. Tule tietoiseksi missä juuri nyt olet. Entä missä kohdassa olet oman elämäsi polulla. Mistä olet tullut siihen? Minne aiot mennä seuraavaksi?

Emme kulje yksin vaan yhdessä toisten kanssa. Keiden kanssa kuljet elämäsi matkaa juuri nyt? Mitä asioita ja ihmisiä nousee mieleesi? Mieti niitä hetki.

Jumala on vain hiljaisuuden matkan päässä ihmisestä. Tämä ajatus kuvaa, kuinka elämänmatkallamme on syvempi tarkoitus. Elämämme on lahja. Hyvän Jumalan lahja meille. Jumala on myös luvannut olla kanssamme, meidän tarvitsee vain hiljentyä kuuntelemaan, niin ehkä huomaamme sen.

Ennen kuin jatkat eteenpäin, hiljenny vielä hetkeksi. Mistä olet kiitollinen tänään? Kiitä Jumalaa. Entä onko sisimmässäsi jotain muuta? Puhu Jumalalle omin sanoin. Pyydä, että hän johdattaa sinua.

Kaikkivaltias Jumala.

*Sinä lähetit meidät matkalle
ajan ulapoiden yli.*

*Sinä annat kuohut ja tyvenen,
näytät väylän ja suunnan,
jota usko ja toivo tähyilevät.*

*Nosta aaltojen yläpuolelle sanasi majakkavallo,
anna sen loistaa pimeään läpi,
niin että rantaudumme kerran sinun satamaasi.*

3. Sovituksen risti

Istu hetkeksi penkille ristin ääreen. Tämä paikka on alun perin Sörnäisten vankilan eristysvängin ja hänen vartioidensa rakentama 1990-luvun lopulla. Käsistään taitava vanki pääsi päiväksi saareen vartijoidensa kanssa. Päivän aikana paikalle kohosi risti ja ylijäämätarvikkeista rakennettiin penkki. Molemmat on ajan saatossa uusittu.

Minkälaisia ajatuksia tarina sinussa herättää?

Onko sinun mukanasiasi asioita, joista kaipaat vapautta tai anteeksiantoa?

Yksinäisyydessä mieleen nousee joskus raskaita asioita, joita on vaikea unohtaa tai edes kunnolla sanoittaa. Kappaleessa Sydämen kaipausta lauletaan:

Kun hiljaa taas kerran oon yksinäin, tee ihmeesi, Herra, mun syömässäin, niin että menneet unhottaa mä voin.

Minä pyyhin pois sinun rikkomuksesi kuin pilven, sinun syntisi kuin pilviverhon. Palaa minun luokseni, minä olen lunastanut sinut vapaaksi.

(Jes. 44:22)

4. Kelo

Näet edessäsi suuren kaatuneen kelon. Katso sen juonteita. Puu on ohikulkijoille esteettinen ilo. Puulle itselleen oli tappio, että se kelottui, kaatui ja kuoli. Samoin ihmisille tapahtuu elämässä asioita, joita ei ole suunnitellut ja valinnut. Ajan saatossa, Jumalan läsnäolossa, vaurioista ja kivusta voi jäädä jälkeen jotain kaunista. Simpukassakin helmen syntyminen on kivulias prosessi. Hiekanjyvä hiertää simpukkaa ja simpukka kehittää sen ympärille helmiäistä. Lopputuloksena on kimmeltävä, yksilöllinen helmi.

Me riemuitsemme siitä toivosta, että pääsemme Jumalan kirkkauteen. Me riemuitsemme jopa ahdingosta, sillä tiedämme, että ahdinko saa aikaan kestävyttä, kestävyys auttaa selviytymään koetuksesta ja koetuksesta selviytyminen antaa toivoa. Eikä toivo ole turha, sillä Jumala on vuodattanut rakkautensa meidän sydämiimme antamalla meille Pyhän Hengen.

(Room. 5: 2–5)

5. Mosaiikit

Pysähdymme kahden kauniin mosaiikin ääreen. Toinen niistä on tehty savilintujen juoma-altaaksi, toisessa on vanha kristillinen kalaa esittävä symboli Ikhtys. Molemmissa elementtinä on vesi. Vesi on mystinen kristillinen elämän ja kuoleman sekä puhdistumisen vertauskuva. Vesi on elämän perusaines. Luonnonelementti ja feminiininen voima, joka luo uutta ja antaa elämää ja kasvua.

Kyyhkysset ovat Pyhän Hengen symboleja, rakkauden lintuja, jotka ovat saapuneet juomaan ikuisen viisauden ja iankaikkisen elämän lähteestä. Myös me saamme juoda elämän maljasta. Ehtoollisen lahjassa Isä Jumala rakkaudessaan toimii Pyhän Hengen kautta. Hän

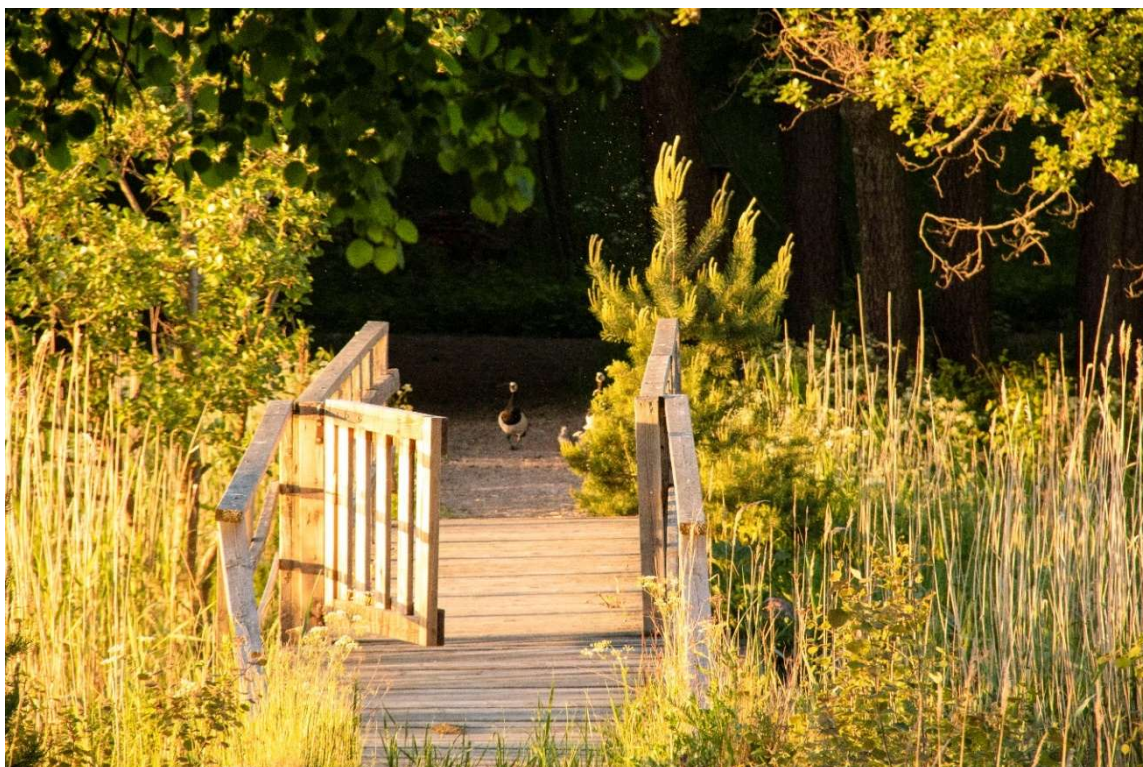
antaa meille Poikansa ja näin yhdistää ihmiset ja koko luomakunnan rauhaan ja vapauteen. Tätä samaa tarkoittaa myös tuo kreikankielinen sana Ikthys – Jeesus Kristus Jumalan poika, ihmisten pelastaja.

Mitä sinulle tulee mieleen näistä mosaiikeista? Miten ne liittyvät elämääsi? Voit viivähtää hetken ajatuksissasi ja mietteissäsi.

*Sinä Kristus,
otat kantaaksesi sen mikä meitä painaa
niin kokonaan, että elämämme kaikki kuorma kirpoaa
ja hetki hetkeltä me uudestaan lähdemme keveälle matkalle
levottomuudesta kohti luottamusta,
varjosta kohti elävän veden kirkkautta,
omasta tahdostamme kohti Jumalan valtakunnan näkyä.
Ja vaikka emme rohkene sitä edes toivoa,
sinä näin sallit jokaisen ihmisolennon
heijastaa kasvojasi.*

(Taizén veli Roger)

6. Ristien saari

Risti puhuu ihmisille eri asioista. Kristillisessä ajattelussa sille on annettu eri merkityksiä: kärsimystä, toivoa, ylösnousemusta. Se voi muistuttaa läheisen kuolemasta tai Jeesuksen sovitustyön ihmeellisyydestä. Hevossaarella näet monia luonnonmateriaaleista tehtyjä ristejä. Voit halutessasi itsekin kasata matkan varrelle ristin luonnon materiaaleista, kävyistä, kaisloista, kivistä tai vaikka ajopuista. Älä kuitenkaan katko oksia puista tai pensaista tai aiheuta muuten vahinkoa ympäristölle.

Pysähdy sinua puhuttelevan ristin kohdalla. Mitä tämä risti sinulle edustaa? Mitä se tänään sanoo?

Mustasaarella on 1970-luvulta lähtien ollut aktiivista Taizé-toimintaa. Taizé on Ranskassa perustettu ekumeeninen yhteisö, joka tunnetaan yksinkertaisen, hengellisen elämäntavan jakamisesta ja mietiskelevistä Taizé-lauluista. Voit kuunnella laulun Kulkemaan kanssasi oheisen QR-koodin avulla.

Kulkemaan kanssasi kutsut Kristus, oi Kristus valo meissä, valo meissä.

Kristus on maailman valo. Joka seuraa Kristusta, ei kulje pimeässä, vaan hänellä on elämän valo.

(vrt. Joh. 8:12)

7. Rakenna silta

Merelle katsoessasi näet Lauttasaaren ja Kaskisaaren välisen sillan. Mihin sinä haluaisit rakentaa sillan? Onko salmia, joiden yli et pääse? Liittyvätkö ne ihmissuhteisiin, tavoitteisiin vai johonkin muuhun?

Jumala rakenna silta, olen polttanut entiset. Näytä minulle tiesi hänen luokseen. En tahtoisi juosta pakoon, vaan nähdä kuinka elämä jatkuu.

(Outi Terho)

Jeesus tuli sillaksi ihmisen ja Jumalan välille. Hänen työnsä ansiosta saamme lähestyä turvallisesti Taivaallista Isää. Jeesus-siltaa kulkiem pääsemme perille Jumalan valtakuntaan.

*”Minä opetan sinua”, sanoo Herra, ”minä osoitan sinulle oikean tien.
Minä neuvon sinua, katseeni seuraa askeleitasi”.*

(Ps. 32:8)

8. Kaksihaarainen puu

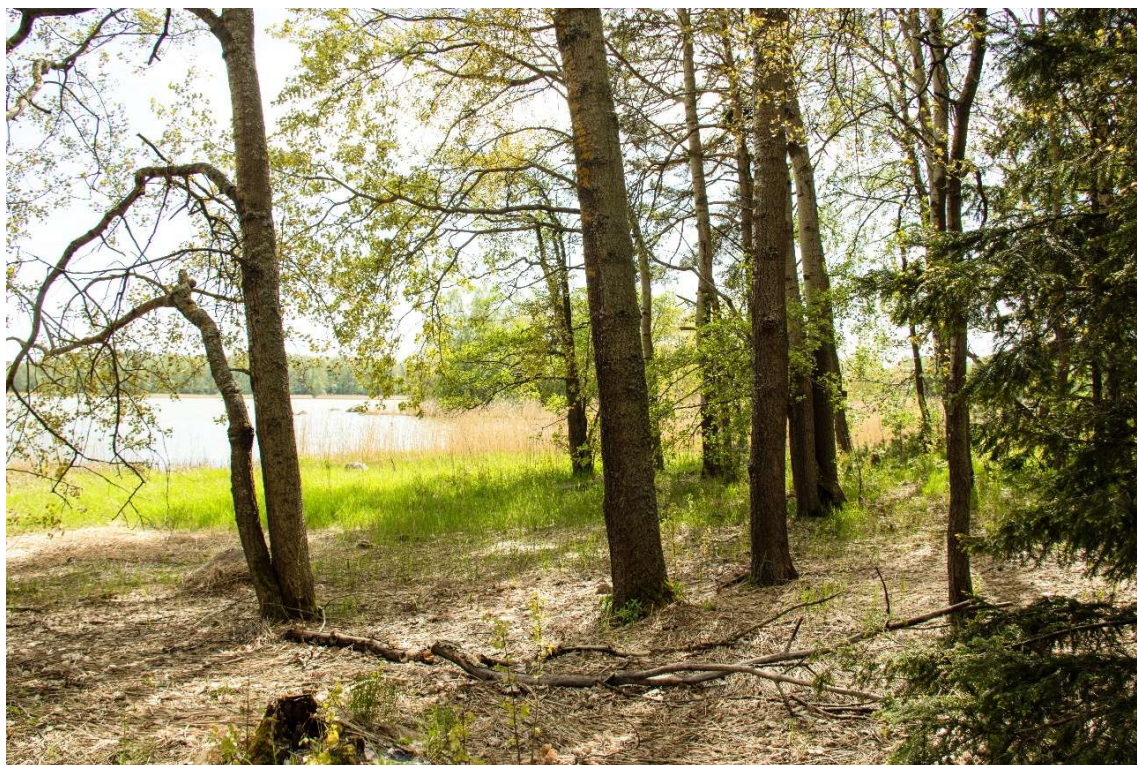
Edessäsi kasvava mänty on haarautunut kahtia. Toinen haara on elävä ja toinen kuollut. Raamatussa kuolleet ja elävät oksat symboloivat ihmisen hengellistä elämää. Vertaus lupaa, että pysyessään yhteydessä Jeesukseen ihmisen elämä tuottaa hyviä hedelmiä.

Minä olen viinipuu, te olette oksat. Se, joka pysyy minussa ja jossa minä pysyn, tuottaa paljon hedelmää.

(Joh. 15:5)

Kiitos Jeesus, että olet lähellämme. Kiitos että saamme sinulta joka päivä ravintoa niin kuin oksa puun juurilta. Auta meitä pysymään elävässä yhteydessä sinuun.

9. Ajopuupoukama

Olet tullut poukamaan, jossa kasvaa vanhoja haapoja ja kaislikkoa. Keväisin jäät puskevat tänne hylkypuuta. Pappi ja taitelija Ilmo Launis käytti hylkypuuta ja muuta roskapuuta taiteen tekemiseen. Hän toi taiteensa kautta esiin Kristuksen työtä ja ilosanomaa: mikä on heikkoa ja halveksittua tässä maailmassa, on Jumalan silmissä arvokasta. Jumala tekee hyljeksitystä, sorretusta ja kärsivästä ihmisestä rakkautensa kohteen. Launis viittaa Jeesuksen sanoihin Tuomaan evankeliumissa: *Minä olen valo kaikkien yllä. Minä olen kaikki: minusta kaikki lähti ja minuun kaikki palaa. Halkaise palanen puuta, minä olen siinä. Nosta kiveä ja löydät minut sieltä.*

(Tuom. ev. 77)

Launis teki työtä kodittomien ja oman aikansa hyljeksittyjen parissa. Mitä asioita sinä tahdot edistää elämässäsi? Keiden auttaminen on erityisesti sydämelläsi? Voit kertoa ajatuksistasi Jumalalle ja kuunnella mitä Hänellä on sinulle varattuna.

10. Maranata

Tämän siirtolohkareen nimi on Maranata, joka on arameankielinen huudahdus *Herra tule*. 1930-50-luvuilla kesäisin saarella asuvat seurakuntanuoret pitivät sen ääressä aamuhartauksia, jotka sisälsivät raamatunlukua ja rukousta. Nykyisin moni etsii rauhaa ja hyvinvointia ennen töihin menoa joogaamalla tai meditoimalla. Kaipaako sinä säännöllistä hiljentymistä ja yhteyttä Jumalaan? Mikä sinulle olisi arjessa toimiva hartauden harjoittamisen muoto? Voit pyytää alkavaan päivään tai koitokseen siunausta aamurukouksella tai vaikka tekemällä ristinmerkin rintaasi.

Jumalan edessä mieleni hiljenee, hän antaa minulle avun. Hän on kallio, hän on minun pelastukseni, hän on linnani, minä en horju.

(Ps. 62:2–3)

Voit kuunnella kappaleen Maranata Gospel Covertajien esittämänä oheisen QR-koodin avulla. Youtuben mainokset ovat mahdollisuus harjoitella sisäistä rauhaa ulkoisista häiriötekijöistä huolimatta!

Saavu lohduttaja uuden elämän antaja. Saavu, Vapahtaja, syntiemme kantaja. Kuin kuu ja tähdet aamua me odotamme sinua. Kuin kuu ja tähdet aamua, Maranata, kuin kuu ja tähdet aamua me odotamme sinua. Kuin kuu ja tähdet aamua, Maranata, Maranata.

11. Muurahaisten maailma

Tutki maan pintaa. Kulkeeko samoja polkuja kanssasi muurahaisia tai muita hyönteisiä? Tarkkaile hetki hyönteisen matkaa. Mitä hyönteinen opettaa sinulle? Puhuuko se sinulle ahkeruutta vai kiireettömyyttä? Pysähdy hetkeksi pohtimaan näitä kysymyksiä.

Hyönteinen ei ymmärrä sinua, tarkkailijaansa. Kuinka paljon me voimme ymmärtää Jumalaa, luojaamme?

Minun ajatukseni eivät ole teidän ajatuksianne eivätkä teidän tienne ole minun teitäni, sanoo Herra. Sillä niin korkealla kuin taivas kaartuu maan yllä, niin korkealla ovat minun tieni teidän teittenne yläpuolella ja minun ajatukseni teidän ajatustenne yläpuolella.

(Jes. 55: 8–9)

12. Kiveen hakattu

Tälle Stidikalliolle Ilmo Launis kaiversi nuorena pastorina vuonna 1938 taltalla tekstin, joka kestää aikaa ja kaikenlaisia säitä. Sen sisältö ja tekotapa vastaavat toisiaan. Löydätkö kaiverruksen? (Jos et, katso Matt. 24:35)

Pyytäkää, niin teille annetaan. Etsikää, niin te löydätte. Kolkuttakaa, niin teille avataan. (Matt. 7:7)

QR-koodin takana on 1960-luvulla Mustasaaren rantautunut gospel-hitti Kiitos (Danke). Sitä laulettiin rippikouluissa pitkään

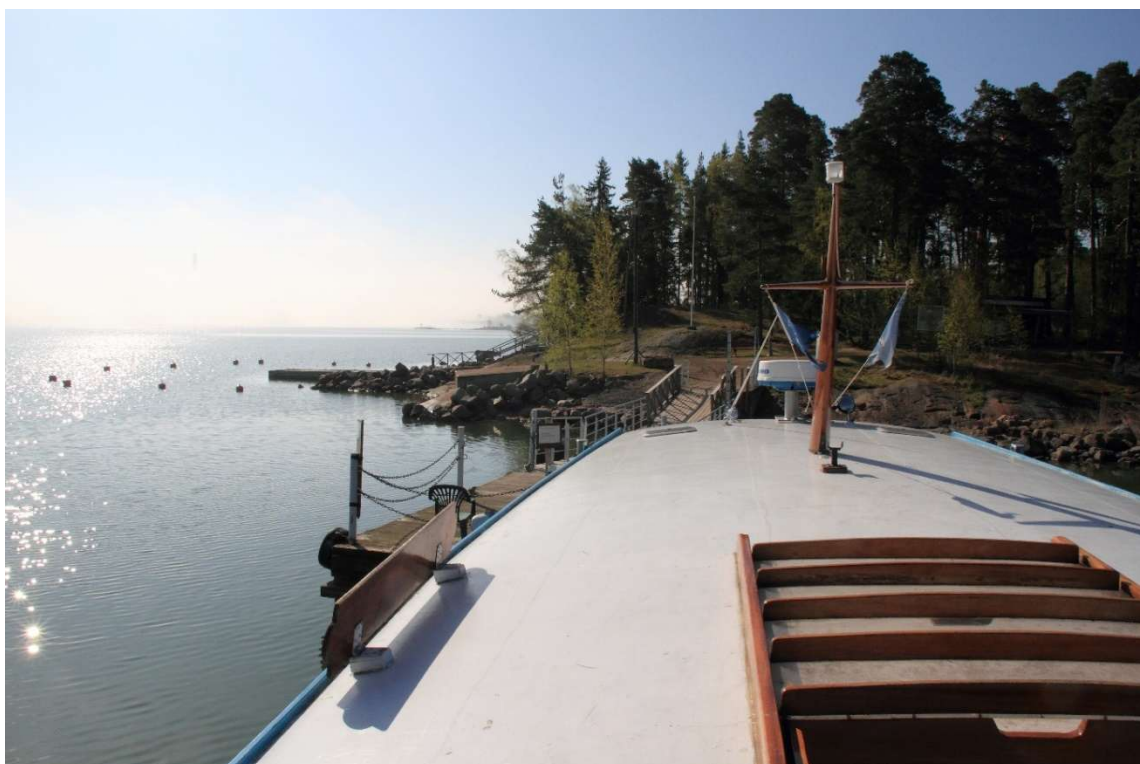
lipunnoston yhteydessä. Mitä kiitosaiheita sinulla on? Vietä hetki näiden hyvien asioiden äärellä.

Laulu löytyy Youtubesta Gospel Covertajien esittämänä.

1. *Kiitos, kun tähän aamuun asti, Herra, mua tahdoit varjella.
Anna myös tänään turvaisasti tietäs kulkea.*
2. *Kiitos kaikista ystäväistä, jotka sä annoit tielleni.
Suo mun myös löytää kiittämistä vihaajistani.*
3. *Kiitos, kun mulle annoit työtä. Sillä sua tahdon palvella.
Herra, alati heikot vyötä armos voimalla.*
4. *Kiitos murheista päivän matkan, ohjaa mua aina kädelläs.
Auta, ett` kulkuani jatkan sua lähemmäs.*
5. *Kiitos, kun sinun sanastasi löydän, elämän lähtehen.
Korjaa, kun rikon vastahasi muita syytellen.*
6. *Kiitos, sua Herra, aina kiitän, lahjat suot mulle parhaimmat.
Siksi mä kädet yhteen liitän, kun mua rakastat.*

Lopuksi

Lautalla saaresta lähtevät lauloivat viime vuosisadalla perinteisesti virttä 307: *Purjeisiini tuulta anna, mua kannan meren yli mailleni. Pidä Jeesus, itse perää, Herra, herää! Muuten hukkuu haahteni.*

*Herra siunatkoon sinua ja varjelkoon sinua,
Herra kirkastakoon kasvonsa sinulle ja olkoon sinulle armollinen,
Herra kääntäköön kasvonsa puoleesi ja antakoon sinulle rauhan.
Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen. Amen.*

Hyvää matkaa!

Lähteet ja lainaukset

Halkaise palanen puuta – minä olen siinä. Ilmo Launis: pappi ja taiteilija. (Martti Tuure). Päiväosa-keyhteisö 2015.

Jumala rakenna silta (runonpätkä Outi Terhon kappaleesta Jumala rakenna silta).

Kiitos (Danke). (Martin G. Schneider, suom. Juhani Forsberg). Youtube-linkissä www.youtube.com/watch?v=ISQaIMxSPZU Gospel Covertajat.

Kulkemaan kanssasi (M. Pretorius). Taizé. Rukouslauluja. Kirjapaja 2005.

Maranata. (säv. Tom Holmen, san. Jussi Miettinen, sov. Mikko Seppänen & Esa Jaakkola). Youtube-linkissä www.youtube.com/watch?v=cUCVlrp_rs4 Gospel Covertajat & Tulus.

Pala paratiisia. Mustasaaren tarina. (Pia Hosio, Esa Kärkkäinen, Katariina Lahdelma, Pekka Laine-Mäkinen ja Kaisa Raittila). Helsingin seurakuntayhtymä 2006.

Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. © Kirkon keskusrahasto.

Rauhattoman rukous. (Eino Leino).

Rukous pysähdyspaikalla 2:
www.mobiilikirkko.fi/rukous/matkalla.php

Rukous pysähdyspaikalla 5: Taizén Veli Roger.

Sydämen kaipaus. (M. J. Monrad / M. N.).

Virsi 307. (Armas Maasalo).

Tekijät

Tekstit: Saara ja Jukka Valkama, Henri Järvinen

Kuvat: Leena Miettinen (kansi, 1-4, 6-12), Saara Valkama (5) Timo Ollila
(loppusiunaus ja -info)

Taizé-laulu: Alisa, Salla, Minna, Eero ja Antti Vahtola

Kartta: Anu Ylä-Jussila

Mosaikit: Ikhtys ja sivilinnut Saara Valkama, lintujen juoma-allas TAIK:n opiskelijat (2000-luvun alussa)

Saara Valkama: *Olen diakoni ja Annankulman toiminnanohjaaja Helsingin tuomiokirkkoseurakunnassa. Pyhiinvaellusten tekeminen Mustasaaren, Seurasaaren ja Uutelaan on yhdistänyt minulle tärkeät luonnossa olemisen sekä hengelliset asiat.*

Jukka Valkama: *Olen helsinkiläinen meloja, pappi ja luontohengellisyyden harjoittaja. Olen pyhiinvaeltanut Intiassa ja Kilpisjärvellä, ja ollut tekemässä mobiilipyhiinvaelluksia Helsinkiin.*

Henri Järvinen: Olen pappi, hengellinen ohjaaja ja kouluttaja. Olen toiminut Helsingin seurakuntien hengellisen ohjauksen ja uushenkisyyteen liittyvien asioiden kouluttajana ja kehittäjänä. Olen erikoistunut meditaation ja rukouselämänhengellisen ohjauksen teemoihin, ja toiminut paljon ekumeenisessa ja uskontodialogisessa yhteistyössä. Hienoimmat pyhiinvaelluskokemukseni ovat olleet Espanjassa Avilan Teresan ja Ristin Johanneksen jalanjäljillä.

Leena Miettinen: Olen työskennellyt Mustasaaren toiminnanjohtajana vuodesta 2011. Saaresta on vuosi vuodelta tullut entistä rakkaampi. On ilo ja etuoikeus työskennellä luonnossa ja meren äärellä. Mustasaassa on 1930-luvulta lähtien rukoiltu paljon niin luontopoluilla, kallioilla kuin kappelissakin. Moni saaren kävijä on kokenut Pyhän kosketuksen luonnossa liikkuessaan. On tärkeää, että saaren pitkä pyhiinvaellusperinne jatkuu ja saa uusia muotoja.

Koko reitin pituus 1,5 km
 Reitin pituus Mustasaarella 1 km

- A – päärakennus + WC
- B – kappeli
- C – venevaja
- D – lauttalaituri
- E – eläinkatokset
- F – WC

 – INFO

 MUSTASAARI
 KIRKKO HELSINGISSÄ

Pyhiinvaellus
 Helsinki